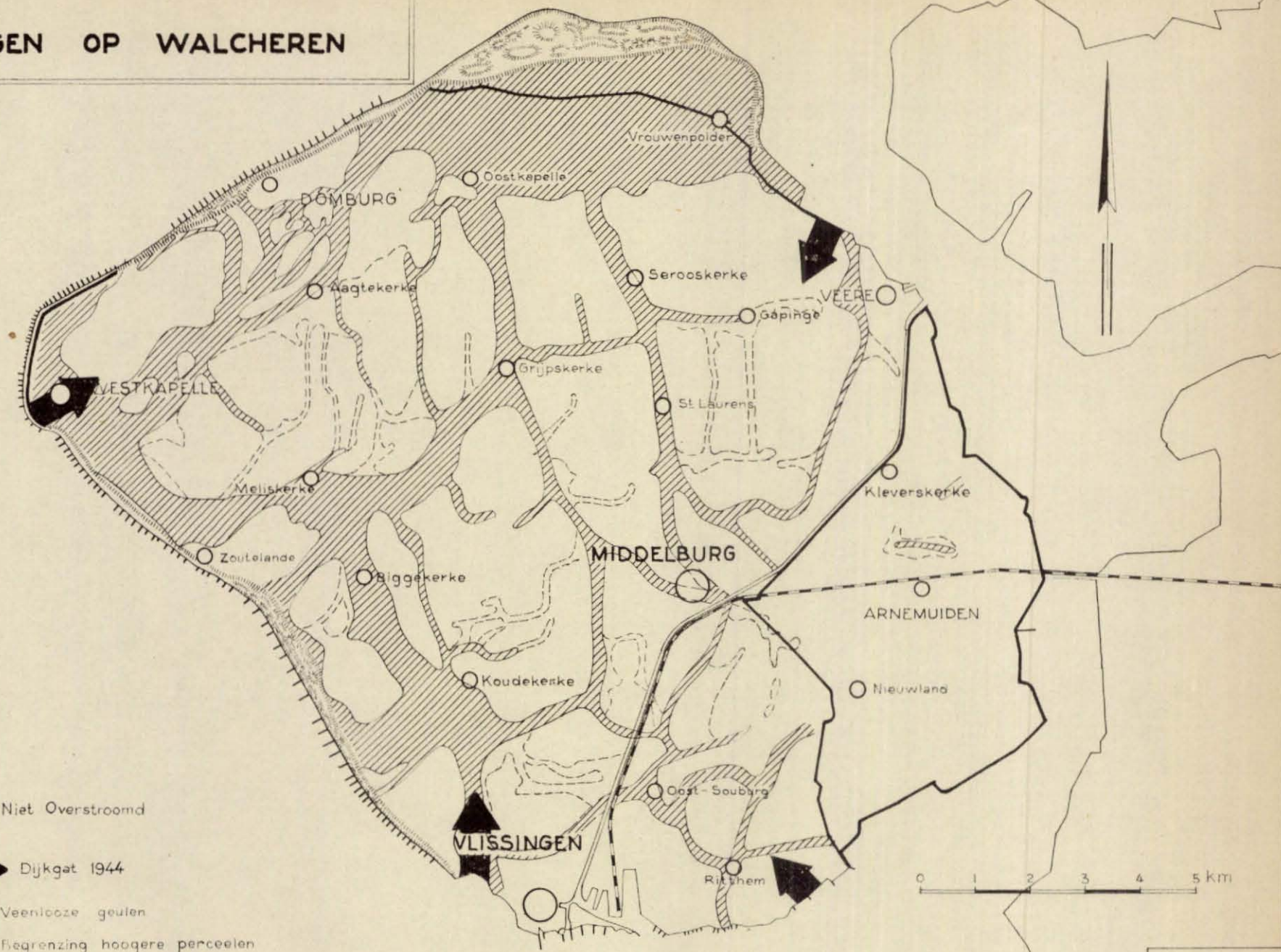

GEULRUGGEN OP WALCHEREN

- Niet Overstroomd
- Dijkgat 1944
- Veenloze geulen
- Begrenzing hogere perceelen

RAPPORT : Alg. 91.

B 466.

Dr. A.W. Vlam.Historisch-morfologisch onderzoek van enige Zeeuwse eilanden.

1942. 100 blz. 5 kaarten. Proefschrift E.J.Brill, Leiden.

Op ongeveer 3 m diepte bevindt zich in het alluviale deel van ons land een veenlaag. De daarin gespoelde of reeds van ouds aanwezige geulen werden van nature met zand en klei opgevuld en dit materiaal klonk in de loop der eeuwen minder in dan het veen ernaast. Zodoende ontstonden "geulruggen", waarop nagenoeg alle dorpen in Walcheren ontstonden, vele wegen werden aangelegd en ook de boerderijen werden gebouwd. Zij worden plaatselijk de "zandbanen" genoemd en zijn op de topografische kaarten vaak wel herkenbaar als bouwland. De taais natte klei der tussen de geulruggen liggende kommen is slechts voor grasland geschikt. In de zandbanen heeft men de zoetwaterputten. Gevraagd werd de juiste ligging der oude geulen op te sporen en daaruit conclusies te trekken ten aanzien van de ontwikkeling van onze kust en de zee-gaten daarin.

De juiste vorm en ligging der geulen werden op Walcheren, Schouwen en Zuid-Beveland met behulp van een zeer groot aantal boringen tot 3 à 4 m diepte opgespoord. Het bleek daarbij, dat in tegenstelling met hetgeen men vroeger aannam, de mond van de Westerschelde reeds in het veentijdperk bestaan moet hebben, omdat de oude geulen op Walcheren en Zuid-Beveland een wijde mond naar het zuidwesten hebben, echter ook naar het noorden naar de oude Scheldemond zelf. Het leren kennen van deze oude geulruggen bleek niet alleen van belang voor de kennis der vroegere zeemonden en de kustontwikkeling, doch ook voor de landbouw, de streekplan-commissies en de cultuurtechniek. Daar de ruggen niet veel met hun hoogste punt beneden H.W. liggen, komt schr. tot de mening, dat de bodemdalingcoëfficiënt zeker niet groot is, misschien maximaal 4 à 7 cm per eeuw.

De literatuur (opgave 247 stuks) over de geschiedenis van Zeeland kon aan de hand van de feitelijke gegevens, die thans verzameld werden, worden becritiseerd. Walcheren is in zijn geheel bedijkt, behalve het Z.O.-deel, St.Joosland geheten en het N.W.-deel bij Oranjezon. Daar de oudste dorpen reeds op de ruggen liggen, bestonden deze dus reeds + 800 en de geulen zelf moeten derhalve nog veel ouder zijn.

Op Schouwen zijn de geulruggen smal en weinig in aantal. Blijkbaar was dit vroeger een soort wantij-gebied. Er is hier ook slechts weinig klei op het veen afgezet. Schouwen lag dus betrekkelijk ver van de vroegere zeemonden af. Er komen geuluiteinden uit het zuiden (Schelde), zowel als uit het noorden (Helanium).

Een studie werd nog gemaakt van de inpolderings-jaartallen van de polders op de onderzochte Zeeuwse eilanden.